

efterladede at medtage de Faner ved Jordefærd, som de selv ville, og at lade sige den afdøde et Par Afskedsord paa Kirkegaarden, hvis de efterladede selv ønske det, eller gennem den, som de maatte udpege dertil. Vi finde, at det er en rimelig og naturlig Ret, der kun kan tilkomme een Part, nemlig den afdødes efterladede. Ingen andre behøve at blande sig deri. Man behøver ganske sikkert ikke at være bange for nogen som helst Uorden og Forargelse derved, eller hvad man nu vil sige. Er der nogen, der ønsker, at Jordefærden skal foregaa ordentlig uden at vække Anstød eller Forargelse, er det netop den afdødes efterladede. Naar man lægger det i deres Haand, faar man netop Sikkerhed for Ro og Værdighed ved Graven. Derimod er jeg ikke vis paa, at man opnaar en saadan Sikkerhed for Ro og Værdighed, hvis man vedtager Regeringens Forslag med Flertallets Ændringer. Derefter er det Menighedsraadene, som skulle give Anordninger angaaende Adgangen for Faner ved Jordefærd, og hvad dette Menighedsraad har vedtaget desangaaende, skal stadfæstes af Overtilsynet. For det første vil det ske i Kjøbenhavn og i adskillige Købstæder for øvrigt mange andre Steder, at Valgkampen ved Valget af Menighedsraad for en meget stor Del vil dreje sig om Faners Adgang, og her vil det navnlig blive Socialdemokraternes, Fagforeningernes, Arbejderpartiets røde Fane, hvorom det vil komme til at dreje sig. Om det nu vil være heldigt, at Valgkampen særligt kommer til at dreje sig derom, vil jeg henstille til Tingets Overvejelse. Vi vide, at der har staaet saadanne Kampe baade før og under Begravelsen. Vi have set den ene saadanne Kirkegaardskamp efter den anden her i Kjøbenhavn og ogsaa i adskillige Købstæder, hvor Præsterne have modsat sig, at de røde Faner medtages. Der har ogsaa været Præster, som have modsat sig andre Faners Medtagelse, f. Eks. Gæstgiver- og Beværterkorporationens Fane. Vi mene, at naar en Fane er anerkendt i Landet, og det endogsaa i den Grad, at den er kommen officielt med ved de største Politikeres Ligfærd som forleden ved Hørups og ogsaa da Berg blev begravet, naar altsaa den Fane staa som officielt anerkendt i Landet, hvorimod ingen kan nedlægge Forbud, hvorfor skulle saa ikke den afdødes efterladede have Ret til, naar den afdøde har sat Pris paa den Fane, naar den har været Symbol paa hans Tankegang, og han har fulgt den hele hans Liv, hvorfor skulde saa ikke

hans efterladede have Ret til at lade denne Fane være til Stede? Ligeledes mene vi, at man ved en Ligfærd ofte i høj Grad trænger til et borgerligt Ord, et Venneord fra den afdødes efterladede, og vi se ikke, hvorfor man skal lægge Tilladelsen dertil i andre Hænder end de efterladedes. Saaledes som Flertallet har forment § 13, vil det ikke blive hvert enkelt Menighedsraad i Kjøbenhavn, som ved Regulativ fastsætter Reglerne for Fanernes Adgang, men det vil blive et Regulativ for hele Kjøbenhavn. Det er der nu i og for sig ikke noget at sige til, det er ganske rimeligt, at det samme Regulativ, som gælder for den ene Kirkegaard her i Kjøbenhavn, ogsaa gælder for den anden; det andet kunde medføre nogen Forvirring. Det Ændringsforslag have vi altsaa ikke noget imod, men desmere er det nødvendigt at faa vedtaget vort Ændringsforslag, for at der ikke skal blive Strid herom, thi ellers vilde det kunne medføre, at der ikke blot stod den heftigste Valgkamp ved et enkelt Menighedsraads Valg mellem Socialdemokrater og Ikke-Socialdemokrater om dette Spørgsmaal, den røde Fanes Adgang til Kirkegaarden, men denne Valgkamp vilde blive heftig over hele Kjøbenhavn, thi det vilde da gælde om fra Socialdemokraternes Side at erobre et Flertal af Kjøbenhavns Menighedsraad. Hvis Præsterne modsatte sig den røde Fanes Adgang, vilde man netop paa dette Programpunkt som et af de vigtigste gaa til Valg til alle Menighedsraad i Kjøbenhavn og sætte den allerstørste Kraft ind paa at erobre Flertallet, saaledes at det Regulativ, der blev indstillet fra Flertallet af de kjøbenhavnske Menighedsraad, kunde komme til at indeholde denne Bestemmelse om Faners Adgang til Jordefærd. Jeg vil derfor meget anbefale ærede Medlemmer at vedtage disse Paragraffer, som indeholde dette, og jeg synes ogsaa, at det er ret og billigt at overlade til den afdødes efterladede, om de ville have et Venneord ved Graven, og om de ville have denne Fane med, af hvad Art den end maatte være, hvorunder den afdøde har levet og kæmpet.

Hammerich: Ogsaa jeg maa anbefale, at man vedtager dette Forslag om en udvidet Brug af Kirkerne. Jeg har ved Behandlingen af Forslaget om Menighedsraad jo tilstrækkelig angivet, at jeg nærer en Frygt for, at naar man indfører disse Menighedsraad og giver dem en saa overvejende Indflydelse paa Valget af Præsterne, ville vi meget ofte staa lige over